



ALANYA 3-4-5 MAY 2018

# Certificate of Attendance

*This is to certify that*

**Ertan Kuşçu**

*attended the 4<sup>th</sup> International Symposium on Educational Sciences hosted  
by Alanya Aladdin Keykubat University on May 3-5, 2018 and presented the paper entitled*

**"İLKOKUL YABANCI DİL FRANSIZCA ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA EĞİTSEL İÇERİK : « ARC-EN-CIEL » ÖRNEĞİ"**

  
Prof. Dr. Ahmet PINARBAŞI  
RECTOR





ALANYA



3-4-5 MAYIS  
2018



## ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ SEMPOZYUMU

*International Symposium  
on Educational Sciences*

# TAM METİN KİTABI

ASOSCONGRESS CONFERENCE PROCEEDINGS

Editör: Prof. Dr. Bünyamin Aydın

ISBN 978-605-2132-62-3

#asoscongress

[www.asoscongress.com](http://www.asoscongress.com)

#### IV. ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ SEMPOZYUMU TAM METİN KİTABI

ISBN: 978-605-2132-62-3

Yayın Yönetmeni

Muhammet Özcan

Yayın Editörü

Prof. Dr. Bünyamin Aydın

Kapak Tasarımı

Bülent Polat

Erişime Açıldığı Tarih

25.09.2018

Asos Yayınevi

1. baskı

Adres: Çaydaçıra Mah. Hacı Ömer Bilginoğlu Cad. No: 67/2-4/MERKEZ/ELAZIĞ

Telefon: 0530 473 23 00

Mail Adresi: asos@asosyayinlari.com

Web: www.asosyayinlari.com

Instagram: <https://www.instagram.com/asosyayinevi/>

Facebook: <https://www.facebook.com/asosyayinevi/>

Twitter: <https://twitter.com/Asosyayinevi>

Tam metin kitabında yayınlanan tüm bildiriler Sobiad tarafından indekslenmiş, İntihal.net tarafından benzerlik denetiminden geçirilmiştir.





### **Sempozyum Onursal Başkanı**

Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Ahmet Pınarbaşı

### **Sempozyum Düzenleme Kurulu Başkanı**

Prof. Dr. Bünyamin Aydın

### **Sempozyum Düzenleme Kurulu**

Prof. Dr. Leyla Harputlu

Doç. Dr. Özcan Bayrak

Doç. Dr. Serdar Yavuz

Doç. Dr. Sebahattin Devecioğlu

Doç. Dr. Ahmet Nusret Bulgurcuoğlu

Yrd. Doç. Dr. Ahmed Aldyab

Yrd. Doç. Dr. Bahar Öcal Apaydın

Yrd. Doç. Dr. Hüsamettin Karataş

Yrd. Doç. Dr. Nacide Uysal

Yrd. Doç. Dr. Seda Taş

Yrd. Doç. Dr. Yavuz Uysal

Arş. Gör. Serdar Arslan

Arş. Gör. Nuri Çelikel

Arş. Gör. Kemal Sür

Arş. Gör. Nazlı Türker

### **Bilim Kurulu**

Prof. Dr. Abdulkadir Baharçiçek

Prof. Dr. Abdullah Soysal

Prof. Dr. Adnan Çelik

Prof. Dr. Ahmet Ağca

Prof. Dr. Ahmet Aksın

Prof. Dr. Ahmet Buran

Prof. Dr. Ahmet Yatkın

Prof. Dr. Aleksandra Vranes



Prof. Dr. Ali Özdemir  
Prof. Dr. Ali Tilbe  
Prof. Dr. Ali Yılmaz Gündüz  
Prof. Dr. Anaid Donabedian Inalco  
Prof. Dr. Ayhan Aydın  
Prof. Dr. Ayşe Banu Karadağ  
Prof. Dr. Bahri Ata  
Prof. Dr. Belkacem Boumahdi  
Prof. Dr. Belkıs Özkara  
Prof. Dr. Bünyamin Akdemir  
Prof. Dr. Bünyamin Aydın  
Prof. Dr. Canan Çetin  
Prof. Dr. Candalene J. McCombs  
Prof. Dr. Cemal Avcı  
Prof. Dr. Cemile Hesenzade  
Prof. Dr. Choi Han - Woo  
Prof. Dr. Cihan Işıkhhan  
Prof. Dr. Daoud Djefafla  
Prof. Dr. David Carr  
Prof. Dr. Elena Oganova  
Prof. Dr. Elif Yüksel Oktay  
Prof. Dr. Emre Erol  
Prof. Dr. Ercan Alkaya  
Prof. Dr. Erica H. Gilson  
Prof. Dr. Erol Asiltürk  
Prof. Dr. Eva Agnes Csato  
Prof. Dr. Fadime Suata Alpaslan  
Prof. Dr. Flera Sayfulina  
Prof. Dr. Füsün Ataseven  
Prof. Dr. Füsün Çınar Altıntaş  
Prof. Dr. Gülay Budak  
Prof. Dr. Gwendolyn Alexander  
Prof. Dr. H. Birsen Hekimoglu-Örs



Prof. Dr. Hacer Tor  
Prof. Dr. Haluk Emirođlu  
Prof. Dr. Hasan Tutar  
Prof. Dr. Hasan Onat  
Prof. Dr. Himmet Karadal  
Prof. Dr. Hocine Boukara  
Prof. Dr. Iřıl Uluçam Wegmann  
Prof. Dr. İ. Gülsel Sev  
Prof. Dr. İbrahim Kavaz  
Prof. Dr. İbrahim Kocabař  
Prof. Dr. İbrahim Örneđ  
Prof. Dr. İbrahim Solak  
Prof. Dr. İlhan Genç  
Prof. Dr. İsmail Bakan  
Prof. Dr. İsmail Bekçi  
Prof. Dr. İpek Deveci Karakoç  
Prof. Dr. Joachim Klose  
Prof. Dr. Kathleen Malu  
Prof. Dr. Kazuyuki Nagai  
Prof. Dr. Kemal řenocak  
Prof. Dr. Khalil Awda  
Prof. Dr. Kim Hyo Joung  
Prof. Dr. Liptai Kalman  
Prof. Dr. Ljiljana Markoviç  
Prof. Dr. Lubov Kopanitsya  
Prof. Dr. Mahmut Tekin  
Prof. Dr. Mashood Baderin  
Prof. Dr. Mehmet Akif Özdođan  
Prof. Dr. M. Ali Kırman  
Prof. Dr. Mehmet Arslan  
Prof. Dr. Mehmet Dursun Erdem  
Prof. Dr. Mehmet Nuri Gömleksiz  
Prof. Dr. Mehmet Özkarçı



Prof. Dr. Mehmet Tıraş  
Prof. Dr. Mohammed Hardan Ali  
Prof. Dr. Moheddin Bananeh  
Prof. Dr. Mukadder Boydak Ozan  
Prof. Dr. Mukadder Erkan  
Prof. Dr. Mustafa Arslan  
Prof. Dr. Mustafa Bulat  
Prof. Dr. Mustafa Çevik  
Prof. Dr. Mustafa Safran  
Prof. Dr. Mustafa Taşlıyan  
Prof. Dr. Nabeel Madallah Hamad Al-Obaidi  
Prof. Dr. Nadir İlhan  
Prof. Dr. Nassıra Hedjerassı  
Prof. Dr. Orhan Çoban  
Prof. Dr. Olena Ivanovska  
Prof. Dr. Pınar Süral Özer  
Prof. Dr. Recep Dikici  
Prof. Dr. Roberto Veraldi  
Prof. Dr. Sabahat Bayrak Kök  
Prof. Dr. Sanjin Kodric  
Prof. Dr. Semra Güney  
Prof. Dr. Sedat Cereci  
Prof. Dr. Serap Çabuk  
Prof. Dr. Serpil Ağcakaya  
Prof. Dr. Sevil Mehdiyeva  
Prof. Dr. Süleyman Cem Şaklanlı  
Prof. Dr. Süleyman Uysal  
Prof. Dr. Sven Tarp  
Prof. Dr. Şevki Özgener  
Prof. Dr. Tofiq Abdülhasanli  
Prof. Dr. Tahir Akgemci  
Prof. Dr. Tahir Balcı  
Prof. Dr. Tarık Özcan



Prof. Dr. Tetsuya Sato  
Prof. Dr. Tom Schoeneman  
Prof. Dr. Viktoria Serzhanova  
Prof. Dr. Yavuz Taşkıran  
Prof. Dr. Woo Chan Duck  
Prof. Dr. Zeynep Hatunoğlu

Doç. Dr. Ahmet Akkaya  
Doç. Dr. Ahmet Kara  
Doç. Dr. Ahmet Talimciler  
Doç. Dr. Altan Doğan  
Doç. Dr. Ayşe Nazlı Ayyıldız Unnu  
Doç. Dr. Besir Mustafayev  
Doç. Dr. Beyhan Zabun  
Doç. Dr. Beyhan Kanter  
Doç. Dr. Bülent C. Tanrıtanır  
Doç. Dr. Burçin Cevdet Çetinsöz  
Doç. Dr. Cemal İyem  
Doç. Dr. Duygu Kızıldağ  
Doç. Dr. Dündar Alıkcılıç  
Doç. Dr. Elmas Şahin  
Doç. Dr. Emel Bahar  
Doç. Dr. Emin Çelebi  
Doç. Dr. Erdal Arlı  
Doç. Dr. Elmira Memmedova Kekeç  
Doç. Dr. Esra Birkan Baydan  
Doç. Dr. Fatih Arslan  
Doç. Dr. Fatih Kanter  
Doç. Dr. Fatih Mehmet Öcal  
Doç. Dr. Fatih Özek  
Doç. Dr. Fatma Nur Yorgancılar  
Doç. Dr. Ferit İzci  
Doç. Dr. Funda Kıziler Emer





Doç. Dr. Gadir Bayramlı  
Doç. Dr. Gulnara Kanbarova  
Doç. Dr. Gül Kayalidere  
Doç. Dr. Güldane Araz Ay  
Doç. Dr. Güler Tozkoparan  
Doç. Dr. Halil Tokcan  
Doç. Dr. Haluk Pınar  
Doç. Dr. Hasan Güner Berkant  
Doç. Dr. Hatice Hicret Özkoç  
Doç. Dr. Hüseyin Köksal  
Doç. Dr. İbrahim Ethem Taş  
Doç. Dr. İbrahim Işıtan  
Doç. Dr. İrina Pokrovskaya  
Doç. Dr. İhsan Erdem Sofracı  
Doç. Dr. Kader Sürmeli  
Doç. Dr. Kemal Erol  
Doç. Dr. Kürşat Çelik  
Doç. Dr. Lübüv Çimpoeş  
Doç. Dr. Mahmut Yardımcıoğlu  
Doç. Dr. Mehmet Sarı  
Doç. Dr. Lütfiye Özdemir  
Doç. Dr. Mary Beth Schaefer  
Doç. Dr. Muhittin Kapanşahin  
Doç. Dr. Murat Elmalı  
Doç. Dr. Mehmet Ak  
Doç. Dr. Mustafa Karabulut  
Doç. Dr. Mustafa Kısakürek  
Doç. Dr. Mutlu Deveci  
Doç. Dr. Nazile Abdullazade  
Doç. Dr. Nazmi Özerol  
Doç. Dr. Necdet Yaşar Bayatlı  
Doç. Dr. Nesrin Deliktaşlı  
Doç. Dr. Nevin Özdemir



Doç. Dr. Nevzat Yüksel  
Doç. Dr. Nurullah Ulutaş  
Doç. Dr. Nusret Göksu  
Doç. Dr. Olca Sürgevil  
Doç. Dr. Onur Köksal  
Doç. Dr. Özcan Bayrak  
Doç. Dr. Özlem Demirel Dönmez  
Doç. Dr. Salih Yeşil  
Doç. Dr. Sare Şengül  
Doç. Dr. Saffet Kartopu  
Doç. Dr. Sebahattin Devocioğlu  
Doç. Dr. Seçil Fettahlıoğlu  
Doç. Dr. Selçuk Balı  
Doç. Dr. Selahattin Kaymakçı  
Doç. Dr. Sibel Cengiz  
Doç. Dr. Sibel Kılıç  
Doç. Dr. Sibel Üst Erdem  
Doç. Dr. Şafak Kaypak  
Doç. Dr. Tamer Budak  
Doç. Dr. Tarana Khalilova Ahmed Gizi  
Doç. Dr. Tuba Büyükbeşe  
Doç. Dr. Tudora Arnaut  
Doç. Dr. Turan Akkoyun  
Doç. Dr. Türkan Erdoğan  
Doç. Dr. Ümran Türkyılmaz  
Doç. Dr. Ünal Taşkın  
Doç. Dr. Yegane Çağlayan  
Doç. Dr. Yılmaz Karadeniz  
Doç. Dr. Yusuf Şahin  
Doç. Dr. Yücel Ayrıçay  
Doç. Dr. Yüksel Gögebakan  
Doç. Dr. Zeki Coşkuner



Yrd. Doç. Dr. Adnan Altun  
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Çiçekler  
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Turan Sinan  
Yrd. Doç. Dr. Arif Selim Eren  
Yrd. Doç. Dr. Bahadır Köksalan  
Yrd. Doç. Dr. Bahar Öcal Apaydın  
Yrd. Doç. Dr. Banu Tanrıöver  
Yrd. Doç. Dr. Bekir Kayabaşı  
Yrd. Doç. Dr. Bengü Hırlak  
Yrd. Doç. Dr. Beyzade Nadir Çetin  
Yrd. Doç. Dr. Birol İpek  
Yrd. Doç. Dr. Burcu Özge Özaslan Çalışkan  
Yrd. Doç. Dr. Dilek Pembece  
Yrd. Doç. Dr. Duygu Koçak  
Yrd. Doç. Dr. Ebru Onurlubaş  
Yrd. Doç. Dr. Evrim Mayattürk Akyol  
Yrd. Doç. Dr. Fadime Tosik Dinç  
Yrd. Doç. Dr. Fahri Kılıç  
Yrd. Doç. Dr. Fikret Birdişli  
Yrd. Doç. Dr. Gökçen Şahmaran Can  
Yrd. Doç. Dr. Gülsüm Vezir Oğuz  
Yrd. Doç. Dr. Hakan Yalap  
Yrd. Doç. Dr. Hikmet Maraşlı  
Yrd. Doç. Dr. Hüsamettin Karataş  
Yrd. Doç. Dr. İbrahim Görücü  
Yrd. Doç. Dr. İdil Tuncer Kazancı  
Yrd. Doç. Dr. İzzet Taşar  
Yrd. Doç. Dr. Kürşat Yusuf Aytaç  
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Levent Erdaş  
Yrd. Doç. Dr. Lütfi Alıcı  
Yrd. Doç. Dr. Lütfiye Özaydın Akyol  
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Gürlek  
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yalçın Yılmaz



Yrd. Doç. Dr. Mehmet Yılmaz  
Yrd. Doç. Dr. Mustafa Uğraş  
Yrd. Doç. Dr. Nacide Uysal  
Yrd. Doç. Dr. Nilüfer Alimen  
Yrd. Doç. Dr. Nurhodja Akbulaev  
Yrd. Doç. Dr. Ömer Tuğrul Kara  
Yrd. Doç. Dr. Özlem Yaşar Uğurlu  
Yrd. Doç. Dr. Ramazan Yirci  
Yrd. Doç. Dr. Recep Özdemir  
Yrd. Doç. Dr. Sara Onur  
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda Kartal  
Yrd. Doç. Dr. Seda Taş  
Yrd. Doç. Dr. Selcen Kök  
Yrd. Doç. Dr. Sezgin Demir  
Yrd. Doç. Dr. Tahir Çelikbağ  
Yrd. Doç. Dr. Tuncay Yavuz Özdemir  
Yrd. Doç. Dr. Türkan Askerova  
Yrd. Doç. Dr. Yavuz Haykır  
Yrd. Doç. Dr. Yavuz Uysal  
Yrd. Doç. Dr. Yeliz Mohan Bursalı  
Yrd. Doç. Dr. Zafer Kahraman



## İÇİNDEKİLER

FELSEFE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	3
“KUR’ÂN’IN DOĞRU ANLAŞILMASI/İÇSELLEŞTİRİLMESİ VE SOSYAL HAYATIN ISLAHINA KATKISI ” .....	31
İLKOKUL YABANCI DİL FRANSIZCA ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA EĞİTSEL İÇERİK: “ARC-EN-CIEL” ÖRNEĞİ .....	50
TOPLULUK HİSSİ İLE SOSYAL VE DUYGUSAL YALNIZLIK ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ .....	67
YABANCILAR İÇİN TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ DİLBİLGİSİ KONULARININ ADLANDIRILMASINDA TERİM SORUNU .....	78
ÇOCUK EĞİTİMİNDE AİLENİN SORUMLULUĞU VE DİSİPLİN EĞİTİMİ.....	91
XVI. YÜZYIL OSMANLI PADİŞAHLARI KAFTANLARININ KUMAŞ ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ .....	98
ARAPÇA ÖĞRETİMİNDE KALIP İFADELERİN YERİ .....	110
ENGELLİ BİREYLERE YÖNELİK SANAT EĞİTİMİ: ESKİŞEHİR VALİLİK İL KOORDİNASYON MERKEZİ ÖRNEĞİ .....	122
KÜLTÜR DİLBİLİMİ BAĞLAMINDA PROF. DR. BAHAEDDİN ÖGEL’İN TÜRK KÜLTÜR TARİHİNE GİRİŞ (1-9) ADLI ESERİNDEKİ BAZI DİL UNSURLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ.....	132
DESIGN AND DEVELOPMENT OF AN AUGMENTED REALITY LEARNING ENVIRONMENT FOR IMPROVEMENT OF THE BASIC SKILLS OF CHILDREN: KARTOON3D .....	140
BİREYSELLEŞTİRİLMİŞ BİLGİSAYARLI SINIFLAMA TESTLERİNDE YETENEK KESTİRİM YÖNTEMLERİNİN ÇOK KATEGORİLİ MADDE HAVUZLARI ALTINDA İNCELENMESİ ....	152
DİN KÜLTÜRÜ ÖĞRETİMİNDE BRENTWOOD OKULU (BRENTWOOD SCHOOL- İNGİLTERE) GÖZLEMLERİ .....	164
SANAT VE YARATICI SÜREÇ.....	178
TEVFİK FİKRET ve ZİYA GÖKALP’İN ŞİİRLERİNDE ÇOCUKLARIN ve GENÇLERİN EĞİTİMİNE YÖNELİK BAKIŞ AÇILARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	181
ANNE BABA TUTUMLARININ SAĞLIK HİZMETLERİ MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN KARAR VERME BECERİLERİNE ETKİSİ .....	190
OKULÖNCESİ EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETMENLİK MESLEĞİNE KARŞI TUTUM ALGILARININ İŞ DOYUMLARINA ETKİSİ .....	208
OKULÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN ÇOCUK HAKLARINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİ İNCELEMEK – İDİL ÖRNEĞİ.....	222



İNGİLİZCE OKUTMANLARININ İŞ DOYUMU ALGISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA .....	228
GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE TÜRK MİNYATÜR SANATINDA İNİVASYON VE ÖZGÜNLÜK	248
BİLİMSEL YARATICILIĞIN GELİŞTİRİLMESİ: ARGÜMANTASYON TEMELLİ ÖĞRENME .....	258
KALABALIK SINIFLARDA KONUŞMA ÖĞRETİMİ: YAŞANAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	272
YEDİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN ORAN-ORANTI PROBLEMLERİNİ ÇÖZME BECERİLERİ, BU BECERİLERİ İLE ÜST BİLİŞSEL FARKINDALIKLARININ KARŞILAŞTIRILMASI.....	284
AHMET LÜTFİ KAZANCI " KAYNANA MÜNEVVER HANIM " BAŞLIKLİ ROMANIN'DAKİ SIFATLARI ve SIFATLARIN İNCELENMESİ .....	300
ALMANCA ÖĞRENİMİNDE DERS DIŞI KÜLTÜREL ETKİNLİKLER.....	307
THOMAS VAUGHAN'IN "A GRAMMAR OF TURKISH LANGUAGE" KİTABINDA YER ALAN ÖRNEK METİNLERİN TÜRKÇE EĞİTİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ .....	316



## İLKOKUL YABANCI DİL FRANSIZCA ÖĞRETİMİ DERS KİTAPLARINDA EĞİTSEL İÇERİK: “ARC-EN-CIEL” ÖRNEĞİ

**Dr. Öğr. Üyesi Ertan KUŞÇU**

**Pamukkale Üniversitesi**

**Dr. Öğr. Üyesi Erdinç ASLAN**

**Marmara Üniversitesi**

### **Öz**

Öğretimde öğrencilere davranış kazandırmayı amaçlayan ve onların öğrenmelerine katkı sağlayan her şey (sözcük kartları, filmler, kitaplar, flaş kartlar, fötr tabloları, tablolar, şemalar, etkinlikler, kitaplar, haritalar, bilgisayarlar vb.) birer eğitim materyalidir. Bu materyallerden en yaygın biçimde kullanılanları, ders kitaplarıdır ve her daim öğrencilerin başvuru kaynağıdır. Alan yazında okul kitabı olarak da bilinen ders kitaplarının sayısız yararı vardır. Ders kitapları, müfredat programlarında belirlenen amaçların etkinlikler aracılığıyla nasıl öğretilmesi gerektiğini gösterir, ders kitapları öğrencilerin akademik bilgi ve becerilerini arttırır, yeteneklerini geliştirir, ders kitapları dünyadaki gelişmeleri daha iyi anlamaya ve karşılaşılan sorunların üstesinden gelebilmek için çözüm bulmaya yardımcı olur. Öte yandan ülkemizde batılı anlamda öğretimi yapılan ilk yabancı dil Fransızcadır ve Fransızca ders kitapları, 70’li yıllardan bu yana daha sistemli bir biçimde hazırlanmaktadır. Günümüzde ortaöğretim kurumlarında ikinci yabancı dil olarak okutulmakta olan Fransızca, 2016-2017 öğretim yılından itibaren “Bien Sur” kitaplarıyla öğrencilere öğretilmektedir. Buna karşın Fransızca şimdilik birinci yabancı dil olarak okutulmamaktadır fakat Milli Eğitim Bakanlığı 2017-2018 öğretim yılında ilkökul ve ortaokullar için “Arc-En-Ciel “ kitapları hazırlamıştır. “Arc-En-Ciel” kitapları önceki yöntem kitaplarına göre kıyaslandığında öğrencilerin öğrendiklerini güncel yaşamla ilişkilendirebilmeleri için daha ilgi çekici, daha zengin ve daha sürükleyici görseller ve eğlenceli etkinliklerle donatılmıştır. Bu çalışmada öncelikle, kavramsal çerçeveyi oluşturan sözcükler tanımlanarak birbirleri arasındaki ilişki açıklanmıştır. Sonra, Avrupa Konseyi Diller İçin Ortak Başvuru Metni giriş düzeyine göre hazırlanan “Arc-En-Ciel” ders kitaplarının temel özellikleri nitel araştırma yöntemleriyle incelenmiş, her bir kitaptan seçilen etkinlikler ve görseller tematik analiz yöntemleriyle yorumlanmıştır.

**Anahtar sözcükler:** Ders kitabı, araç-gereç, materyal, görsel, Arc-En-Ciel.

### **EDUCTAIONAL CONTENT OF THE FRENCH COURSE BOOKS AS FOREIGN LANGUAGE IN THE PRIMARY SCHOOL : "ARC-EN-CIEL"**

#### **Abstract**

Everything that contributes to the learning of the students in their teaching process as word cards, books, flash cards, leaf tables, tables, schemas, activities, books, maps, etc. are all educational materials. The most widely used form of this material is textbooks and they are a reference source for students. There are countless benefits of textbooks, also known as school books. Textbooks show how curriculum



objectives should be taught through activities, textbooks increase the academic knowledge and skills of students, develop their skills, textbooks help to better understand the developments in the world, and find solutions to overcome problems. On the other hand, the first foreign language to be taught western in our country is the French language and French textbooks have been prepared more systematically since the 70's. French, which is now being taught as a second foreign language in secondary education institutions, is being taught to students with "Bien Sur" books starting from 2016-2017 academic year. In contrast, French is not currently being taught as the first foreign language, but the Ministry of National Education has prepared "Arc-En-Ciel" books for elementary and secondary schools in the 2017-2018 school year. The "Arc-En-Ciel" books are equipped with more interesting, richer and more immersive visuals and fun events so that students can relate what they learn to their current life when compared to previous method books. In this study, firstly, the words forming the conceptual framework are defined and the relations between each other are explained. Then, the basic features of the "Arc-En-Ciel" textbooks prepared according to the entry level of the Common European Framework of Reference for Languages were examined by means of qualitative research methods, and each book selected activities and images were interpreted by thematic analysis methods.

**Keywords:** Textbook, course book, tools, material, images, Arc-En-Ciel.

## Giriş

Günümüzde, küreselleşen dünyayı daha iyi anlayabilmek ve her alanda yaşanan gelişmeleri daha yakından takip edebilmek için birden fazla yabancı dil bilmek zorunlu hale gelmiştir. Bu gösterge, çok dilli ve çok kültürlü nesiller yetiştirmeyi amaçlayan her ülkeyi yeni arayışlara iterek eğitim-öğretim süreçlerini ve dil öğrenme/öğretme hedeflerini gözden geçirmeye sevk etmiştir. Bu durum ülkemizde de benzer biçimde gerçekleşmesine rağmen harcanan onca emeğe, kaynağa, zamana rağmen yabancı dilde arzulanan noktaya ulaşamadığı açıkça görülmektedir. Bu tablonun birçok nedeni vardır. Yabancı dil eğitiminde doğru yaklaşım, yöntem ve tekniklerin uygulanamaması, araç-gereç yetersizliği, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarının yeterli düzeyde karşılanamaması gibi öğeler bunlardan birkaçıdır.

Öte yandan öğretim ve öğrenmeye yönelik ilgi yeni değildir. Her nesil, kendisinden önceki neslin deneyimlerinden de yararlanarak, kendi zamanlarında ortaya çıkan ilgi, ihtiyaç ve isteklere göre eğitim-öğretim süreçlerini biçimlendirmiştir. Öyle ki Platon'un insanlar üzerinde daha fazla etki bırakması için anlattığı örnek öyküler, Comenius'un yabancı dil öğretirken kullandığı görseller, günümüz ders araç-gereçlerinin oluşum ve gelişim süreçlerine önemli katkı sağlamıştır. Bu bağlamda günümüzdeki teknolojik ilerlemeler, eğitim-öğretim araç-gereçlerini daha ölçünlü ve daha eğitici bir biçimde hazırlanmasına olanak sağlamaktadır. Çünkü toplumların amacı, içinde yaşadıkları toplumu daha çağdaş, daha gönenc bir düzeye çıkarmak ve o toplum için ülküsel olan eğitim hedeflerini yakalamaktır. Tüm bu gelişmeler çerçevesinde yabancı dil öğretiminde/öğreniminde gerçekleştirilen çalışmalardan biri de 2001 yılında Avrupa Konseyi tarafından yayımlanan Diller İçin Ortak Başvuru Metnidir. Bu metin, Avrupa ülkelerinde yabancı dil eğitim-öğretim süreçlerini daha sağlam bir temele dayandırmak için hazırlanmış bir belgedir. Ülkemizde de yabancı dil öğretme/öğrenme süreçleri bu metnin belirlediği ölçütler çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.





## Eğitim Materyali Olarak Ders Araç-Gereçleri

Tüm eğitim-öğretim süreçlerini en verimli bir biçimde gerçekleştirebilmek ve sürdürebilmek için araç-gereçlerle desteklemek gerekir. Başar, eğitim-öğretim süreçlerinin araç-gereçlerle desteklenmesi gerektiğini Edgar Dale'in Yaşantı konisinin dayandığı ilkelerle açıklamaktadır. Buna göre, öğrenme süreçlerine ne kadar fazla duyu organı katılırsa öğrenme de o kadar fazla ve kalıcı olur (1998:156).

Alanyazın taramasında ders kitapları için araç-gereç, materyal gibi sözcüklerin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Günday, “araç” sözcüğünün daha çok teknolojik bir aleti çağrıştırdığını, “gereç” sözcüğünün de materyal anlamında kullanıldığını (2015:207) ifade etmiştir. Bu konuda Ceyhan, her iki sözcük için öğretim materyali sözcük öbeğini kullanırken, iki kavramın da birbirini tamamladığını, hatta bazen her ikisinin de birbirinin yerine kullanıldığını vurgulamıştır (2007:7). Söylemez ise bu kavramları örneklerle açıklamaktadır. Tepegöz bir araçtır, onun üzerinde kullandığımız asetat yoluyla yansıttığımız belgeler de gereçtir, materyaldir (2012:116). Günday bu kavramları, Fransızca karşılıklarıyla şöyle açıklamaktadır. Fransızca 'da araç için “outil”, gereç ya da materyal içinde “matériel” sözcüğü kullanıldığını aktarmıştır (2015:207).

Kaynak taramasında ders kitaplarıyla da ilgili birçok tanım yapıldığı görülmektedir. Bunlar sırasıyla şöyledir: bir dersin gerçekleştirilmesi için gerekli olan özel araç-gereçlerdir (Hesapçioğlu,1995:287) ya da bir dersin sınıf içinde işlenirken öğretmenin bazı düşünceleri, olayları, durumları anlatmak için kullandığı malzemelerdir (Aytuna, 1974:200). Başka bir tanımda eğitimin amaçlarını gerçekleştirmek amacıyla hazırlanmış ve öğrencilerin öğrenme yaşantılarına kaynaklık eden eğitim-öğretim materyallerdir (Halis, 2002:51). Eğitimde yaygın biçimde kullanılan ve içeriği renkli görsellerle zenginleştirilmiş, sınıf ortamında her öğrencinin kullandığı araç-gereçlerdir (Demirel, 1999:105). Öğrenme süreçlerinde öğrencilerin neler öğreneceğini, öğretme sürecinde öğretmenlerin neler öğreteceğini önemli ölçüde belirleyen bir kaynaklardır (Küçükahmet, 2011:10; Tertemiz vd., 2011:34). Eğitim programında yer alan hedef, içerik, öğrenme-öğretme süreci ile ölçme değerlendirme boyutlarına uygun olarak hazırlanmış ve öğrenme amaçlı kullanılan basılı bir öğretim materyalidir (Demirel ve Kıroğlu 2005:2). Cuningsworth'e (1995) göre “Öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için belirlenmiş hedeflere ulaşmakta kullanılan kaynaktır” (akt. Bayezit, 2013:462). MEB'e göre, “Kurulca, örgün ve yaygın eğitim ve öğretim kurumlarında okutulması uygun bulunan materyal” (Resmi Gazete, 2012, sayı. 28409) olarak tanımlanmaktadır. Ataman (2001) ise ders kitaplarını, en eski ve en yaygın biçimde kullanılan eğitim kaynakları olarak tanımlamış ve basılı materyallerin en önemli avantajının, bireyin bir bilgiyi defalarca tekrar etmesine ve bağımsız çalışmasına olanak sağladığını söylemiştir. Hatta birey, aile, toplum ve ulus üzerinde bıraktığı etkilerden dolayı eğitim-öğretim süreçlerinin olmazsa olmazlarından biri (akt. Ünsal ve Güneş, 2003:388) olduğunu ifade etmiştir.

Günümüzde ders kitapları, her ne kadar teknolojinin gelişmesiyle yerini başka araç-gereçlere bırakıyor gibi gözükse bile, istisnasız tüm ilk ve ortaöğretim öğrencilerinin çantasına giren araçlardandır. Üstelik her daim ulaşılması, kullanılması ve taşınması kolay, eğitsel ve görsel içerikleriyle ilgi çekici, öğrencileri çalışmaya, araştırmaya, düşünmeye ve iletişim kurmaya iten içerikleriyle öğretimin süreçlerinin en önemli aktörlerindedir.

İnsanoğlu doğası gereği kendisine sunulan ya da verilen bir nesneyi dokunmak, incelemek ve daha iyi tanımak ister. Bu bağlamda öğrenciler, öncelikle ders kitaplarını ellerine alırlar, hızlıca göz gezdirirler,



görsellerine bakarlar, görsel ve yazı uyumunu incelerler, ilgilerini çeken etkinlikler hakkında çıkarımda bulunurlar, bunun sonucunda kitapla ve dersle ilgili değerlendirme yaparlar. Bu durum, onların dersteki başarılarını önemli ölçüde etkiler. Bu nedenledir ki yabancı dil ders kitapları ve içerikleri, öğrencilerin daha çok ilgisini çeken ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak etkinliklerle donatılmalıdır.

Yabancı dil ders kitapları, öğrencilerin yabancı dil öğrenme ortamlarında karşılaşılabilecekleri durumları konu edinen, bunları somut bir biçimde öğrencilere aktaran, yabancı dilde iletişim kurmalarına ve karşılaştıkları sorunları çözmeye yardımcı etkinliklerle donatılmalıdır. Bu bağlamda günümüzdeki teknolojik olanaklar ölçüsünde yabancı dil öğretimi kitapları daha zengin, daha çok ilgi çekici, daha anlaşılabilir ve daha teknik bir içerikle biçimde tasarlanabilmektedir.

Öğretim süreçlerinin en önemli aktörleri öğrenci, öğretmen ve ders araç-gereçleridir. Bu çerçevede alan yazın taramasında ders araç-gereçlerinin yararları şöyle listelenmiştir:

- Ders araç-gereçleri, öğretimi ilgi çekici ve sürükleyici yapar.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi zenginleştirir ve zaman kazandırır.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi ekonomik ve verimli bir duruma getirir.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi destekler ve öğrenciyi etkin kılar.
- Ders araç-gereçleri, yaparak ve yaşayarak öğrenme olanağı sunar böylece öğrenme somut ve kalıcı olur.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin zengin ve anlamlı yaşantılar kazanmalarına yardım eder.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin hem bireysel hem de grupta çalışmalarına yardımcı olur.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin problem çözme becerilerini geliştirir.
- Ders araç-gereçleri, öğrencilerin dikkat, konuşma, dinleme, anlatım ve algılama ve yorumlama yeteneklerini geliştirir.
- Ders araç-gereçleri, öğrenmedeki zor ve karmaşık yapıları basit ve anlaşılır duruma getirir.
- Ders araç-gereçleri, öğretimi çeşitlendirir ve öğrencileri okul dışı etkinliklere yönlendirir.
- Ders araç-gereçleri, okulda öğrenilen bilgilerin pekiştirilmesine yardımcı olur.
- Ders araç-gereçleri, üniteleri ve konuları öğrenciye derli toplu biçimde sunar (Başar, 1998: 159; Gürkan, 1988:76; Özyürek, 1983:88; Aytuna, 1974:203).

Sonuç olarak, çağdaş yaklaşımlar ve teknolojik öğeler çerçevesinde hazırlanan yabancı dil ders kitapları öğrencilerin iletişim kurmasına, hedef dili öğrenmesine katkı sağlayan en önemli unsulardan biridir.

### **Birinci Yabancı Dil Fransızca Ders Kitaplarına Betimsel Bir Yaklaşım**

Toplumların etkileşimi yüzyıllardır devam eden süreçtir. 21. yy, bu etkileşimin en yoğun yaşandığı zaman dilimidir. Bu yüzyılda birçok ülke teknolojik, turistik, kültürel, sanatsal, askeri, politik ve ekonomik alanlarda daha fazla işbirliği yapmakta ve bu durum dil öğretimini daha da fazla ön plana



çıkarmaktadır. Bu durum, günümüzde çok dilli ve çok kültürlü insan yetiştirip küreselleşen dünyada daha iyi bir konuma sahip olabilmek isteyen ülkeler için zaruri bir durum haline gelmiştir.

20. yy'ın ortalarına kadar geleneksel yöntemlerle ve araç-gereçlerle öğretilen yabancı diller, 1953'te Dr. William S. Gray'ın okuma etkinliklerinin en iyi biçimde işlenebilmesi için parça içindeki sözcüklerin üzerinde durulması, farklı yöntemlerin bir arada kullanılması ve yabancı dil öğretiminin başarıya ulaşması için fonetik yönteminin faydalı yönlerinin tümce yöntemiyle birleştirilmesi gerektiğini savunmasıyla ( Akgün vd, 1962:51) yeni bir boyut kazanmıştır.

Ülkemizde ilköğretimden yükseköğretime kadar her öğretim kademesinin müfredat programlarında dil öğretme/öğrenme hedefleri birbirini tamamlayan bir biçimdedir. Bu durum ilköğretim yabancı dil öğretim programında, anadili ve dışında başka bir dilin farkına varma, o dilin tonlama ve telaffuzunu kavrayabilme; ortaöğretim programında öğrencilerin okuduklarını anlamaları, basit basit tümcelerle konuşma yeteneklerini geliştirme; yükseköğretim programlarında öğrencilerin öğrendikleri yabancı dilde konuşabilme, anlayabilme, bilimsel yayınları takip edebilme ve yazarak kendini ifade edebilme olarak yer almaktadır.

Ülkemizde Fransızca, 2016-2017 eğitim-öğretim yılından itibaren liselerde ikinci yabancı dil olarak A 1 ve A 2 dil düzeylerinde *Bien Sur!* ders kitaplarıyla öğretilmektedir. Öte yandan Fransızca birinci yabancı dil olarak öğretilmemektedir. Fakat MEB 2017-2018 eğitim-öğretim yılından itibaren ilk ve ortaokullar için *Arc-En-Ciel* kitaplarını Fransızca ders araç-gereçleri literatürüne kazandırmıştır.

Ders kitapları, öğretmenden sonra öğretme işinin temelini oluşturan en temel unsurdur. Alan yazında ders kitaplarına eşlik eden, ders kitaplarıyla anılan yardımcı birçok araç-gereç vardır. Bunlar; “ders kitabı, kaynak kitap, el kitapçığı, kılavuz kitaptır” (Küçükahmet, 2004:11). Benzer bir biçimde, MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı, 10.05.1973 tarihli ve 380 sayılı kararına göre yabancı dil öğretimi ders araç-gereçleri sınıflandırması şöyledir: ”Öğretmen kılavuzu, öğrenci kitabı, alıştırmaya kitabı, konuşma için tek resimler (figüranlar), ufak tablolar ve duvar resimleri, film şeritleri ve dialar, bant veya plaklar”.

Eğitim ve öğretimde araç-gereç kullanımının tarihi çok eskilere dayanır. Sarıçoban ve Balaman bu süreci yazılı, görsel, işitsel, görsel-işitsel ve bilgisayarlı teknolojiler sonrasında da internet tabanlı uygulamalar biçiminde (2012:98) açıklamışlardır. Günümüz yazılı/basılı, işitsel, görsel, görsel-işitsel, multimedya tabanlı ya da bütünleşmiş edilmiş teknolojiler (2015:206) biçiminde ifade etmiş, Pakkan ana materyal (ders kitabı), tamamlayıcı materyaller (öğretmen kitabı, öğrenci çalışma ya da alıştırmaya kitabı), destek materyalleri ( resimler, flaş kartlar, posterler, ses kayıtları, vb.) olarak sınıflandırmıştır (1997:201).

Önceki ders kitaplarına göre daha çağdaş çizgilerde hazırlanan tüm *Arc-En-Ciel* kitapları neyin, nasıl ve ne zaman öğretilceğini, ders saatine ve kazanımlarına göre ayrıntılı biçimde göstermesi yanı sıra alıştırmaya kitapları, ses kayıtları, öğretmen kılavuz kitapları gibi eğitsel içeriğinin daha iyi anlaşılabilmesine ve öğrenilebilmesine yardımcı araçlarla desteklenmektedir.

Kast ve Gerhard'ın da (1994) işaret ettiği gibi ders kitapları, genel ve özel amaçların somutlaştırılarak sunulduğu, öğretim malzemesinin amaçlara uygun biçimde seçildiği, düzenlendiği, sınıf içindeki öğretim sürecini, yöntemi, dersin aşamalarını, çalışma biçimlerini, öğrenci ve öğretmen etkileşimini belirleyen, öğrenme süreçlerini düzenleyen özellikte olmalıdır (akt. Genç, 2002:75). A 1 düzeyi *Arc-*



*En-Ciel* kitaplarının içeriği, hem Fransızca öğretim programının amaçlarına uygun biçimde tasarlanmış, hem de öğrencilerin öğrenme süreçlerini pekiştirecek etkinliklerle donatılmıştır.

Eğitim süreçlerinin amacı, bir öğrenci de eğitim yoluyla davranış(lar) kazandırmaktır (Tekin, 1980:7; Başar, 1998:52). Yabancı dil ders programlarında ve kitaplarında ise amaç, bir toplumun özelliklerini, yaşam biçimini, değerlerini ve kültürünü yine o dilin kurallarıyla öğrencilerin yaş, ilgi ve hazırbulunuşluk düzeylerine göre sistemli bir biçimde öğretmektir.

İlkokul ve ortaokul *Arc-En-Ciel* kitapları, Avrupa Konseyi Ortak Başvuru Metni A1 ve A2 düzeylerine göre hazırlanmıştır. Bu süreçler sonunda öğrencilerden temel ve günlük konuşma ifadelerini anlayabilmeleri ve kullanabilmeleri, kendisini ve diğer kişileri tanıtabilmeleri, nerede yaşadıkları söyleyebilmelerini, tanıdığı kişileri ve sahip olduğu eşyaları betimleyebilmeleri beklenir.

*Arc-En-Ciel* kitaplarının içerik düzeni sırasıyla; iletişimsel amaçlar (Objectifs et Compétences Communications), dilsel amaçlar (Objectifs grammaticaux, Lexique Suggesté), kaynaklar ve aktiviteler (Support Pédagogique et Activités), değerlendirme (Evaluation) biçiminde gösterilmiştir. Fransızca başlangıç kitabının (*Arc-En-Ciel 2*) temaları çocukların Fransızca'yı sevmeleri, konuşma etkinliklerinde kendilerine güvenmeleri, dil öğrenmenin zevkli bir süreç olduğunu benimsemeleri için özenlice hazırlanmaya çalışılmıştır. 2., 3., ve 4. sınıflar *Arc-En-Ciel* kitaplarının temaları ve etkinlikleri tarandığında en temel amacının öğrencileri motive etmek, öğrenme isteklerini ortaya çıkartmak olduğu görülmektedir. Ayrıca *Arc-En-Ciel 2* kitabının temaları (*renkler, sayılar, sınıfta kullandığımız eşyalar, hayvanlar, meyveler, bedenimizdeki organlar, evimizdeki oda ve eşyalar*) ilkokul 2 sınıf öğrencilerinin güncel yaşamda sıklıkla karşılaşacağı konulardan ve alanlardan seçilmiştir. Bu temalarda geçen sözcükler, ses kayıtları yardımıyla, Fransızcanın sesletim özellikleriyle verilmiş ve öğrenciye selamlaşma, kendini tanıtmaya, eşyaları betimleme ve soru sorma gibi temel günlük dil işlevleriyle öğretilmeye çalışılmıştır. Genel olarak tüm *Arc-En-Ciel* kitaplarının temaları, görsel ve işitsel unsurlar yanı sıra oyun temelli etkinliklerle de desteklenerek öğretim süreçleri çeşitlendirilmiştir.

Öte yandan *Arc-En-Ciel 2*, toplamda 72 saatlik bir zaman diliminde, Ortak Başvuru Metni giriş (A 1.1 keşif) düzeyine göre Fransızca öğretmeyi amaçlamıştır. Bu zaman dilimi sonunda öğrencilerden, sıradan ve gündelik ifadelerle somut gereksinimleri karşılamak için son derece yalın ifadeleri anlayabilmeleri, bu ifadeleri kullanabilmeleri, kendini veya bir başkasını tanıtabilmeleri, bir kişiye kendisiyle ilgili sorular sorabilmeleri ve aynı türden sorulara yanıt verebilmeleri beklenir.

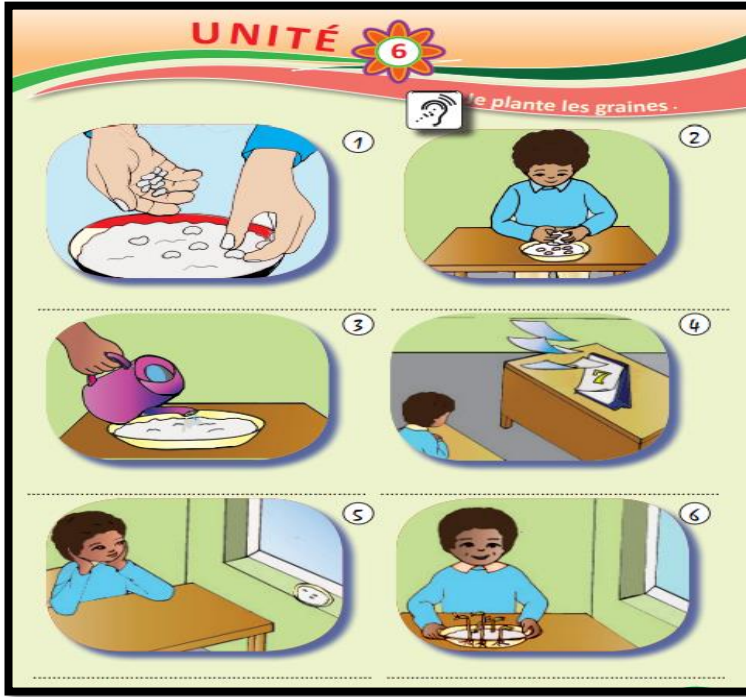
*Arc-En-Ciel 2* kitabının temaları tarandığında, olayların öğrencilerin yakın çevreleri, sınıf ve oyun alanları, lunapark, kır, piknik, gezi, ev ve okul bahçesi mekânlarda geçtiği görülmektedir. Bu tür yerler, öğrencilerin bildiği ve sıklıkla gittiği yerler olduğu için yeni sözcükleri ve yapıları öğrenmeleri daha kolay olacak ve Fransızca konuşmaya daha hevesli olacaklardır.

Tüm *Arc-En-Ciel* kitapları, Fransızca'yı öğretebilmek için görselli sözlüklere, şarkılara, masal ve çizgi film kahramanlarına, boyama ve kesme yapıştırma gibi sanat ve oyun temelli etkinliklere de yer vermiştir. Ayrıca *Arc-En-Ciel 2* kitabında öğrencilerin öğrenme düzeylerine göre on sözcüğü geçmeyen okuma ve yazma etkinlikleri, ders dışı etkinliklerde (ev ödevi, proje ve portfolyo çalışmaları gibi) göze çarpmaktadır.

Tüm ders araç-gereçleri tasarlanırken ve etkinlikleri kaleme alınırken bazı ölçütlere dikkat etmek gerekmektedir. Strevens (1977) bunları detaylı bir biçimde şöyle (akt. Sebüktekin, 1980:78) açıklamaktadır:

**Gerçekçilik:** Ders araç-gereçleri, öğretmen ve öğrenci tarafından kolayca kullanılabilirmeli, pahalı olmamalı, kolay elde edilebilir olmalıdır (akt. Sebüktekin, 1980:78). *Arc-En-Ciel* kitapları, MEB tarafından ücretsiz dağıtılmakta ve internet ortamından da kolaylıkla ulaşılabilir. Kitapların kullanımı da oldukça kolaydır. İlkokul 2., 3., ve 4. sınıf kitapları bol görselli ve renklidir. Etkinlikler ses kayıtlarıyla desteklenmiş ve öğrencilerin bu kayıtlara ulaşılması oldukça kolaydır.

**Uygunluk:** Ders araç-gereçleri, öğrencilerin gelişim, yaş düzeylerine ve öğrenme amaçlarına uygun olmalıdır (akt. Sebüktekin, 1980, s. 78). *Arc-En-Ciel* kitapları, öğrencilerin diğer ders kitapları gibi eğlenceli, zevkli, renkli ve albenili görsellerle Fransızca öğretmeyi amaçlamıştır. Ayrıca öğrencilerin diğer derslerde edindiği bilgiler, *Arc-En-Ciel* kitaplarındaki görsellere de yansımıştır. Örneğin, *Arc-En-Ciel 4* kitabının 6. temasının 35. sayfasında yer alan “*je plante les graines: tohum dikip bitki yetiştiriyorum*” adlı görselli dinleme etkinliği, Hayat Bilgisi ve Fen Bilimleri dersi “Bitkilerin Büyümesi” temasındaki etkinliklere yakın görsellerle sunulmuştur (Şekil 1). Etkinlikte 6 görseli anlatan 6 tümceye de yer verilmiştir.



Şekil 1. *Arc-En-Ciel 4* kitabı “*Je Plante les Graines*” adlı dinleme etkinliği (Arc-En-Ciel, 2017:40).

**İlgi çekicilik:** Ders araç-gereçleri öğrencilerin ilgisini çeken, motive edici, zekâ, eğitim ve kültür düzeylerine uygun biçimde hazırlanmalıdır (akt. Sebüktekin, 1980:78). Tüm *Arc-En-Ciel* kitapları, öğrencilerin eğitim ve kültür düzeylerine uygun, ilgisini çeken görsellerle desteklenmiştir. Fakat *Arc-En-Ciel 2* kitabında da olduğu gibi içerikte bazı etkinliklerde geçen Louvre Müzesi, Eyfel Kulesi,



Anıtkabir ve Nasreddin Hoca gibi önemli kültürel öğeleri temsil eden görsellerin çizimleri yerine, gerçek resimlerine yer verilmesi daha etkili olacaktır.

**Yüreklendiricilik:** Öğrenciler ders araç-gereçlerini kullanırken yeni bir şeyler öğrenmekte olduğunu ve sürekli bir gelişme içinde bulunduğunu görmeli, dolayısıyla öğrenme işini severek yapmalıdır (akt. Sebüktekin, 1980:78). Bu yönüyle *Arc-En-Ciel 2* kitabındaki oyun ve şarkı etkinlikleri öğrencileri dil öğrenmeye yüreklendiren gereçlere yer vermiştir.

**Tutarlılık:** Ders araç-gereçleri, belirli yaklaşım ve yöntemlerle tutarlı olmalı, öğretmenin izlediği tekniklerle uyum içinde olmalıdır (akt. Sebüktekin, 1980:78). Bu yönüyle *Arc-En-Ciel* kitaplarında derslerin işleniş aşamaları, kullanılacak teknik ve yöntemler öğretmen kılavuz kitabında detaylı bir biçimde açıklanmıştır.

Alan yazında içerik “Ne öğretelim?” sorusunun yanıtıdır ve TDK Güncel Türkçe Sözlüğünde «Bir şeyin içinde bulunanların bütünü, muhteva, mazruf» biçiminde tanımlanır (Web 1). Bu bağlamda bir ders kitaplarında içeriğin oluşturulmasında dikkat edilmesi gereken ilkeler şöyledir: “geçerlilik ve güvenilirlik, bilimsellik, öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarını karşılama, öğrenebilirlik, sosyal gerçeklerle tutarlılık, faydalılık, içeriğin lojik yapısı, içeriğin psikolojik yapısı” (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:52).

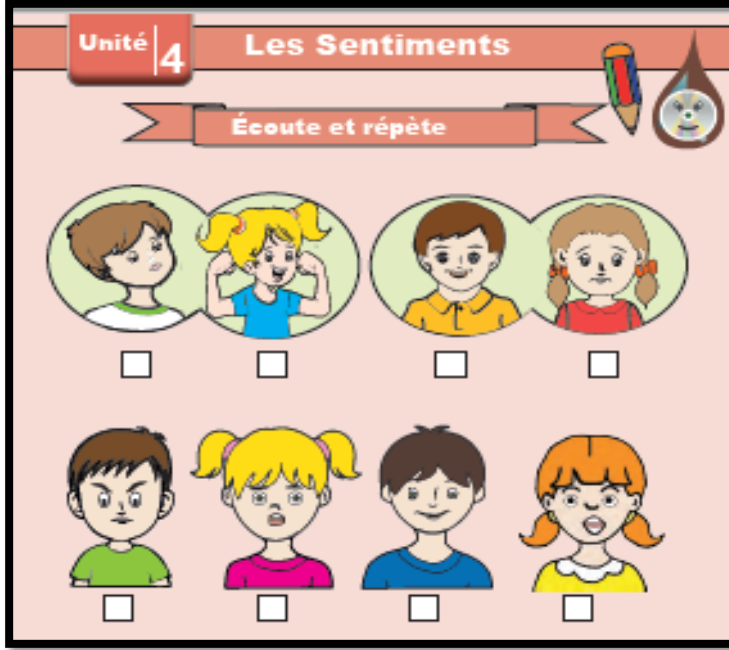
*Geçerlilik*, içeriğin amaçla bağlantısını kuran ögedir. Bu ilke, farklı biçimlerde de algılanabilmektedir. Örneğin, Fransa’ya gitmek isteyen bir öğrencinin, iletişim kurabilmek için İngilizceyi değil, Fransızca öğrenmesi gerekir. Yani Fransa’da Fransızca, İngilizce’ye göre daha geçerlidir. Yine geçerlilik, bir öğretim programının ya da ders kitabının gerçek, güncel, doğru ve kullanışlı bilgilerle donatılması demektir (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:52).

*Arc-En-Ciel 2* kitabı, ilkokul öğrencilerinin güncel yaşamından görseller ve bilgilerle donatılmıştır. Fakat görsellerin, daha eğitici olabilmesi için daha ilgi çekici ve daha albenili biçimde içeriğe yerleştirilmesi gerekir. *Arc-En-Ciel 2*’deki görseller, ilkokul 2. sınıfın Türkçe ve Hayat Bilgisi kitaplarıyla karşılaştırıldığında biraz sönük kalmaktadır. Hatta *Arc-En-Ciel 2* kitabında Fransızca emir kipinin öğretildiği görselin (Şekil 2) anlaşılması oldukça güçtür.



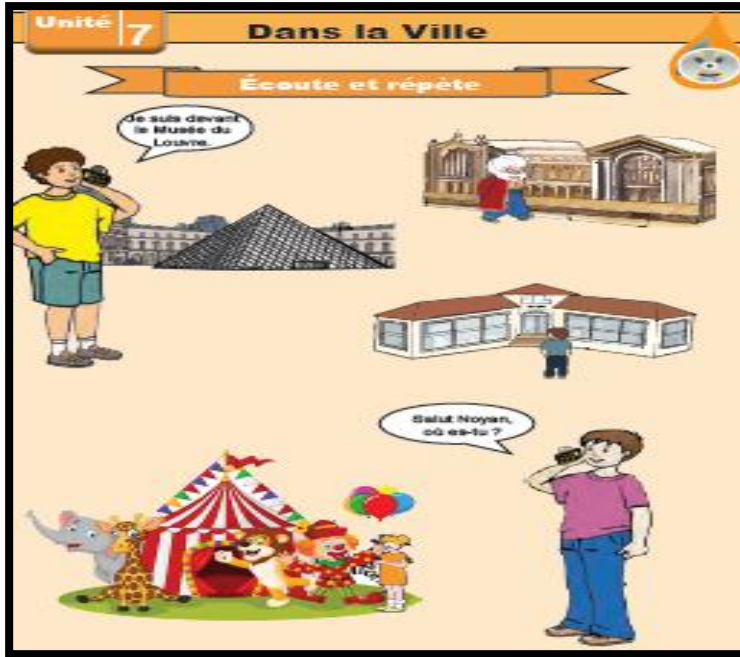
Şekil 2. *Arc-En-Ciel 2* ders kitabında emir kipinin kullanımı anlatan görseller (*Arc-En-Ciel 2*, 2017,23).

Benzer bir görselde *Arc-En-Ciel 2* kitabının 4. ünitesinin ilk sayfasındadır. Bu görselde öğrencilerin ilgisini çekmekten uzaktır (Şekil 3). Görselde “Duygular” konusu öğretilemeye çalışılmış fakat bazı yüz ifadelerinde hangi duygunun anlatıldığı bilmek neredeyse imkânsızdır. Bu tür etkinliklerde daha net okunabilen çizme görseller ya da gerçek fotoğraflar kullanmak daha doğru olur. Üstelik dinleme etkinliklerini gösteren CD sembolünün üzerine işlenen yüz ifadesinin hangi duyguyu (kızma, gülme, konuşma) yansıttığını anlamak oldukça güçtür. Dahası, dinleme etkinliğini işaret eden yönergede emir sözcükleri, Fransızcanın doğasına uygun bir biçimde «*Écoutez: dinleyiniz; Répétez: tekrar ediniz*» verilmeyip daha kaba «*Écoute: dinle; Répète: tekrar et*» ifadelerle olarak verilmiştir.



Şekil 3. Arc-En-Ciel 2 kitabı “Les Sentiments: Duygular” etkinliği (Arc-En-Ciel 3, 2017:36).

Aynı durum Arc-En-Ciel 2 kitabının 7. Temasında da yer almıştır. (Resim 4) Bu etkinlikte Fransa’daki önemli yerler çizme görsellerle gösterilmiştir. Fakat bu yerler çizme görsellerle öğrenciye sunulduğundan dolayı oldukça sönük bir niteliğe sahiptir.

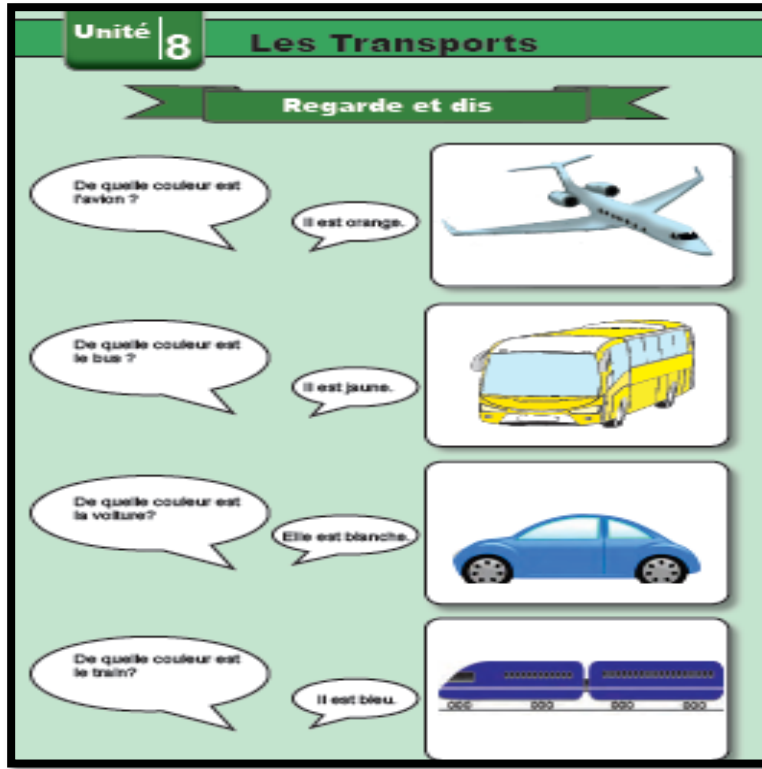


Resim 4. Arc-En-Ciel 2 kitabı “Dans la Ville: Şehirde” etkinliği (Arc-En-Ciel 3, 2017:60).



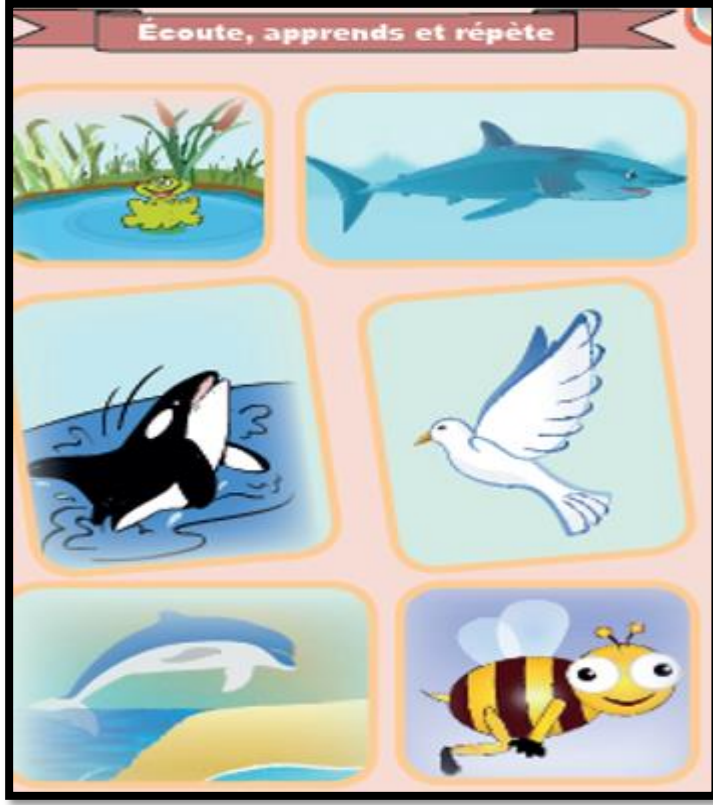
*Güvenirlilik* ise tutarlılıkla ilgilidir. Tutarlı olmayan bilgi güvenilir değildir yani bir bilgi bir yerde farklı başka bir yerde farklı anlaşılıyorsa bilgi güvenilir değildir (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:52).

*Arc-En-Ciel 3* ders kitabında, görsel ve sözcük eşleştirme etkinliklerinde bazı hatalar göze çarpmaktadır. Örneğin Şekil 5'teki görselde uçağın, arabanın ve trenin hangi renk olduğu sorulmakta ve yanıt olarak sırasıyla uçağın turuncu, arabanın beyaz, trenin mavi olduğu söylenmektedir (Şekil 5). Oysaki görselde bu renklerden bazıları mevcut değildir. Bu durumun yanlış öğrenmelere neden olması muhtemeldir.



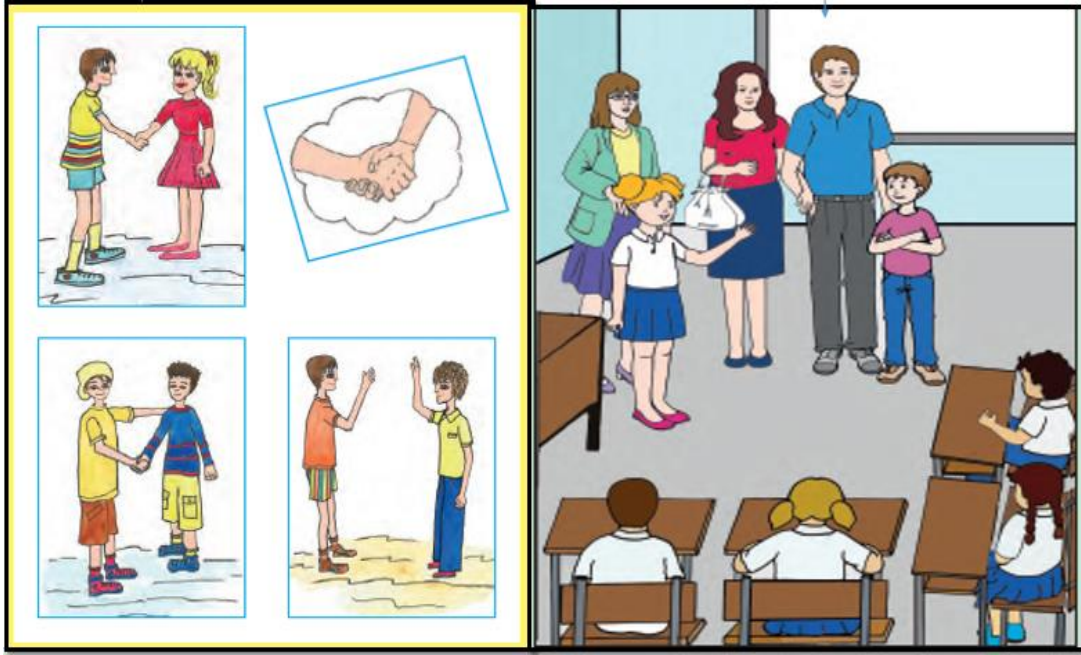
Şekil 5. *Arc-En-Ciel 3*'teki "Les Transports: Ulaşım Araçları" etkinliği (Arc-En-Ciel 3, 2017,69).

*Arc-En-Ciel 3* ders kitabı hayvanlar temasında sözcük bilgisi etkinliğine yer verilmiştir ve bu etkinlikte 6 hayvanın öğretilmesi amaçlanmıştır. Fakat bu etkinlikteki hayvanlardan 3'ü balık, diğer 3'ü de başka hayvandır (Şekil 6). Bu etkinlikte başka hayvanlara da yer verilerek yeni yeni sözcüklerin öğretilmesi daha doğru bir adım olurdu. Ayrıca bu tür etkinliklerde görsellerin hazırlanması oldukça kolaydır. Bu yüzden, daha etkili bir biçimde sözcük öğretimi için daha etkili görseller tercih etmek gerekir.



Şekil 6. *Arc-En-Ciel 3* kitabı “*Les animaux: hayvanlar*” etkinliği (*Arc-En-Ciel 3*, 2017:80).

Genel olarak tüm ders kitaplarının içeriği yeni bilgileri araştırmaya teşvik etmeli ve yeni fikirlere temel oluşturmalıdır. Aynı zamanda içerik, sorunlara bilimsel cevaplar aramaya yardımcı olmalı ve bir bilgiden başka bir bilgiye geçiş sağlamalıdır (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:53; MEB 2015). Bu bağlamda *Arc-En-Ciel 2* ders kitabı ilk temasında selamlaşma ve tanışma etkinliğinde yeni yeni sözcük ve sözcük öbeklerini öğrenen öğrenciler, bir sonraki yılın ders kitabının (*Arc-En-Ciel 3*) ilk temasında sınıflarına yeni gelen arkadaşlarıyla tanışır ve selamlaşırlar (Şekil 7). Yani içerik, öğrencilerin mevcut bilgilerinin üzerine yeni bilgiler inşa ederek yeni öğrenmeler edinmesine yardımcı olmalıdır.



Şekil 7. Arc-En-Ciel 2 (2017: 17) ve Arc-En-Ciel 3'te (2017: 18) birbirini tamamlayan etkinlikler

Öğrencilerin ilgisi çekme ve öğrenme ihtiyaçlarını karşılama ders kitaplarının en önemli görevlerindedir. Ders kitaplarının bu görevi en iyi biçimde gerçekleştirebilmesi için öğrencilerin anlama biçimlerini göz önünde bulundurarak, onların gereksinimleri çerçevesinde farklı teknik, strateji ve zenginliklerle donatılması gerekir (Günday, 2015:210).

*Faydalılık*, öğrencilerin sorunlarını çözmesine yardımcı olan ilkedir. *Öğrenilebilirlik* ise içeriğin gücüyle ilgilidir. İçeriğin güçlük düzeyi, öğrencinin dil ve yaş düzeyine uygun olmalıdır (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:53; MEB 2015). Aslında temaların ve derslerin işlenişinde öğrencilere en gerekli olan bilgiler verilmelidir. Küçükahmet bu ilkeyi; öğrenci konuyu öğrenmemeli, konudan öğrenmelidir (Küçükahmet, 2004:5) biçiminde ifade etmiştir. Sıralanan tüm bu ölçütler bir ders kitabını incelemek için elbette yeterli değildir. Öğrenci yaş ve dil düzeyleri, öğrenme isteği, kültürel ve sosyal öğeler, okul türü, vb. gibi birçok etmende bu süreçte etkilidir (Gevrekçi ve Erol, 2001:19; Küçükahmet, 2004:2-5; Başar, 1998:53; MEB 2015).

Ders kitapları, Günday'ın da belirttiği gibi Doğal Yöntem dışında diğer tüm yöntemlerin kullandıkları temel araçlardır (2015:213). Bu yönüyle ders kitapları, uzun yıllar ve süregelen deneyimler boyunca tüm eğitim-öğretim süreçlerinin en temel ve vazgeçilmez öğelerindedir. Öte yandan ülkemizde, 1980'li yıllara kadar yabancı dil eğitiminde başvurulan tek kaynak ders kitabı iken günümüz teknolojik gelişmeleri ve dil öğretim yöntemleri (İletişimsel ve Eylem Odaklı Yaklaşımlar) sayesinde tüm ders kitapları görsel, işitsel ve interaktif öğelerle desteklenmiştir.

Öte yandan öğrenme üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Söylemez (2012) bu konuda, "insanların öğrenirken duyu organlarını kullanmaları açısından farklılıklar gösterdiğini" ifade etmiş, Demirel'de (1990) insanların okuduklarının %10'unu, duyduklarının %20'sini, gördüklerinin %30'unu, görüp



duyduklarının %50'sini, duyup söylediklerinin %70'ini, yapıp söylediklerinin %90'ını hatırladığını söylemiştir (akt. Günday, 2015:210). Bu nedenle öğrenme süreçleri farklı araç-gereçlerle desteklenerek öğrenme süreçlerinin sürdürülmesi gerekir. Bu çerçevede *Arc-En-Ciel* ders kitaplarının içeriği belirli bir öğrenme sistematığına (basitten-zora, somuttan-soyuta) göre düzenlenmiştir.

Yabancı dil dersleri için araç-gereçler hazırlamak ve tasarlamak oldukça karmaşık ve zor bir iştir (Pakkan, 1997:1). Bu konuda Günday, başlangıç düzeyi ders kitaplarının daha çok eğitsel içerikli, orta düzeydekilerin hem eğitsel hem de özgün içerikli, ileri düzey araç-gereçlerin de kurmaca ve özgün metinler içerikli olması gerektiğini söylemiştir (2015:209). Bu yönüyle ilköğretim *Arc-En-Ciel* kitapları daha çok eğitici içerikten oluşmaktadır. Fakat tüm *Arc-En-Ciel* kitaplarının içeriği geliştirilebilmesinin ve zenginleştirilebilmesinin önü açıktır.

Bilindiği gibi yabancı dil öğretiminde, beynin sol tarafı daha çok etkindir. Fakat müzik, şiir, şarkı, drama, dans, fiziksel hareketler, vb. etkinlikler beynin sağ tarafını uyarak öğrenmeye katkı sağlar. *Arc-En-Ciel* kitaplarında bu tür etkinliklere daha fazla yer vererek içerik zenginleştirilmelidir.

İlköğretim kademesi, öğrenme konusunda meraklı, heyecanlı ve bir o kadar da isteklidirler. Onlar için her şey yeni bir durumdur fakat kendi aralarında bile farklı ilgi, yetenek, öğrenme hızı vb. özellikleri açısından farklılaşırlar. Günday, Gardner'in Çoklu Zekâ Kuramından hareketle öğrencilerin kiminin sözel-dilsel, kiminin görsel-uzamsal, kiminin müziksel-ritmik, kiminin matematiksel-mantıksal, kiminin bedensel-kinestetik, kiminin kişiler arası-sosyal zekâsının baskın olduğunu söylemiştir (2015:211). Bu yönüyle *Arc-En-Ciel* kitaplarını, öğrencilerin bireysel farklılıklarını göz önüne alarak zenginleştirmek gerekir.

İlköğretim çağındaki öğrencilere yabancı dil öğretmek oldukça zordur ve büyük sorumluluklar gerektirir. *Arc-En-Ciel* ders kitaplarındaki etkinlikler sade, anlaşılabilir düzeyde, öğrencilerin yeteneklerine uygun, çoğunlukla sözel ve dinlemeye yönelik, oyun ağırlıklı, grup çalışmalarına yönelik ve sürdürülebilirdir.

Tüm ders kitapları, kullanımındaki rahatlık, bilgilerin doğruluğu ve güncelliği gibi özellikleriyle öğretmenin yükünü azaltır ve konuları sıra halinde kitaptan takip etmek, etkinlik hazırlarken kitaplardan yararlanmak gibi özelliklerinden dolayı öğretmenin en önemli yardımcısıdır (Şahin ve Yıldırım, 1999:47). Ayrıca yabancı dil ders kitapları, kültürel ve toplumsal iletişimi sağlayan ve evrensel niteliklerde tasarlanan (Sebüktekin, 1980:77) araç-gereçlerdir. Öte yandan Kılıç (2001) ilköğretim düzeyi öğrencilerin ilgi, istek ve yaş düzeylerine göre hazırlanmış ders kitaplarının onlara okulu ve okumayı sevdirdiğini söylemiştir (akt. Ünsal ve Güneş, 2003:388).

Yabancı dil ders kitaplarının içerik tasarımları boyut, doku, çizgi, renk, şekil, boşluk; tasarım ilkeleri bütünlük, zıtlık, vurgu, yakınlık, tekrar, hizalama, uygunluk, denge ve egemenlik gibi birçok özelliklerle desteklenir (Kılıç, Seven 2007:117). Ayrıca, yabancı dil ders kitapları görselleri ve bu görsellere eşlik eden sözcük ya da tümceler göze hitap edecek biçimde sunulmalı, ana ve alt başlıkların punto, renk, yazı tipi olarak metinden ayırt edilecek şekilde belirli bir sistematik içinde verilmeli, sayfalar sınıf seviyelerine uygun ilgi çekicilikte ve görsel algıyı kolaylaştırıcı şekilde düzenlenmelidir (Demirel ve Kıroğlu 2005:315).



## Sonuç

Ülkemizde tüm yabancı dil öğretimi/öğrenimi süreçleri, Avrupa ülkeleriyle eş güdümlü olmak amacıyla Avrupa Konseyi Diller için Ortak Başvuru Metni dil düzeyleri referans alınarak hazırlanmaktadır. Bu bağlamda yabancı dil Fransızca ders kitaplarının eğitsel içeriği öğrencilerin ilgi, ihtiyaç, kültürel ve gelişim düzeylerine uygun biçimde, o dilin sosyal ve kültürel öğeleriyle tutarlı bir biçimde hazırlanmalıdır.

Yabancı dil öğretiminde/öğreniminde temel dil becerileri, eğitsel içerikle uyumlu ve dengeli bir biçimde düzenlenmeli, iletişim kurmak için gerekli olan dilsel edinç ve bununla ilişkili bilgi, beceri ve iletişim durumları ders kitaplarının içeriğine düzgün bir şekilde yerleştirilmelidir.

Yabancı dil öğretim sürecinde öğretilecek bilgiler, yapılar, sözcükler belirli bir sürece yayılarak gerçekleştirilir. Tüm bu öğeler, *Arc-En-Ciel* kitaplarında tema, konu ve etkinlik içeriklerine serpiştirilerek verilmiştir. Bu yönüyle *Arc-En-Ciel* kitapları, öğrencilerin mevcut öğrenmelerine yeni öğrenmeler katarak ilerlediği bir düzenekte verilmiştir ve mevcut öğrenmeler bir sonraki yılın ders kitaplarına ön hazırlık niteliğindedir.

Sonuç olarak ilkokullar için tasarlanan *Arc-En-Ciel* kitapları, Fransızca öğretimine yeni bir soluk kazandırmış, uygulama süreçleri sonunda elde edilen geri dönütlerle amaçlanan düzeyde bir dil eğitiminin kapılarını aralayan bir araç olacaktır.

## Kaynakça

- Akgün, A., Taşçıoğlu, R., İrfaner, F., Tura, S. (1962). *Eğitim Malzemelerini Hazırlamada Yazarın El Kitabı*. Ankara: MEB Eğitim Malzemeleri Hazırlama Merkezi.
- Aytuna, H. A. (1974), *Orta Dereceli Okullarda Öğretmenlik ve Problemler*. İstanbul: MEB Yayınları.
- Başar, E. (1998). *Genel Öğretim Yöntemleri*. Samsun: Kardeşler Matbaacılık.
- Bayezit, H. (2013). *Yabancı Dil Ders Kitaplarında Dil Öğrenme Stratejileri*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Demirel, Ö., Kiroğlu, K. (2005). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegema.
- Ceyhan, E. (2007). *Yabancı Dil Öğretim Teknolojisi*. İstanbul: Morpa.
- Demirel, Ö. (1999). *Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı*. 1. Basım. Ankara: Pegem Yayınları.
- Genç, A. (2002). İlk ve Ortaöğretim Okullarında Yabancı Dil Ders Kitabı Seçimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*. 22. 74-81
- Gevrekçi, M. (2001). Biçim ve Tasarım. L. Küçükahmet, (Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Yabancı Dil*. Birinci Baskı (ss. 13-18). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.



- Günday, R. (2015). *Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar, Yöntemler, Teknikler ve Multimedya Araç ve Materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları
- Gürkan, T. (1988). *İlkokul Programı ve Öğretim Yöntemleri*. Eskişehir: AÖF Yayınları, Eğitim Önlisans Programı.
- Hesapçıoğlu, M. (1995). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Kılıç, A., Seven, S. (2007). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Pegem A Yayıncılık.
- Küçükahmet, L. (2004). *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yay. Dağ.
- Küçükahmet, L. (2011) *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu*, (3. Basım). Ankara: Nobel Yay. Dağ.
- Meb, (1973). *Tebliğler Dergisi*. Sayı: 38. Ankara.
- Meb, (2015). *Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği*. Resmi Gazete: 28409.
- Pakkan, G. (1997). *Language Teaching Materials*. İstanbul: Sürat Basım Yayın Reklamcılık Eğitim Araçları Sanayii ve Ticaret A.Ş.
- Özyürek, L. (1983). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sarıçoban A. ve Balaman U. (2012). Yabancı Dil Eğitiminde Teknoloji Geliştirme. A. Sarıçoban ve Z.M. Tavil (ed.) *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (97-114). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sebüktekin, H. (1980). *Yükseköğretim Kurumlarında Yabancı Dil İzlemleri*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınları.
- Söylemez, A.S. (2012). Yabancı Dil Öğretim Materyallerinin Sınıflandırılması. A. Sarıçoban ve Z.M. Tavil (ed.) *Yabancı Dil Öğretiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (115-130). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şahin, T.Y., ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tertemiz, N. Ercan, L. ve Kayabaşı, Y. (2004). Ders Kitabı ve Eğitimdeki Önemi. L. Küçükahmet, (Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı inceleme Kılavuzu (Sosyal Bilgiler 4-8, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi 4-8, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük 4-8)*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Ünsal, Y. ve Güneş, B. (2003). İlköğretim 6. Sınıf Fen Bilgisi Ders Kitabının Fizik Konuları Yönünden İncelenmesi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(3). 115 -130.
- Gölbaş, A., Karahisar, A., Mutlu, B., Türkyener T. (2017) *İlkokul Fransızca Ders Kitabı 4*. Birinci Basım. Ankara: Meb Devlet Kitapları.
- Karahisar, A., Mutlu, B., Yiğit., Bozbey, T. Ve Türkyener, T. (2017). *İlkokul Fransızca Ders Kitabı 3*. İkinci Basım. Ankara: Meb Devlet Kitapları.



Gölbaş, A., Yerebakan, B., Demirci İ. Ve Eren L. (2017). *İlkokul Fransızca Ders Kitabı 2*. İkinci Basım. Ankara: Meb Devlet Kitapları.

Web 1: [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b3d3a\\_757a97f8.91529468](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b3d3a_757a97f8.91529468)